

**Comissió de Presidència, Drets de Ciutadania,
Participació, Seguretat i Prevenció**

21 de setembre de 2016

Reptes i perspectives de futur del Programa BCN Interculturalitat

Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Immigració
Àrea de Drets de Ciutadania, Transparència i Participació

Índex

1.	CAP A UNA POLÍTICA INTERCULTURAL TRANSFORMADORA.....	3
2.	DIMENSIONS DE LA INTERCULTURALITAT TRANSFORMADORA.....	5
3.	CONSTRUINT POLÍTQUES INTERCULTURALS	6

1. Cap a una política intercultural transformadora

Barcelona ha estat i és una ciutat dinàmica, on l'arribada i sortida de persones no és un fenomen nou. El context socioeconòmic dels darrers anys ha modificat les tendències dels moviments poblacionals. En aquest sentit, s'ha produït una davallada del nombre de persones immigrades respecte a dècades anteriors, mentre que també s'ha incrementat el fenomen migratori de població que ha emigrat a l'estranger en cerca de noves oportunitats, especialment entre el col·lectiu jove.

Els diferents fluxos migratoris han contribuït al fet que Barcelona sigui una ciutat diversa i plural, on hi conviuen persones de diversos contextos culturals. Efecte d'aquesta diversitat és la conformació d'una identitat rica i plural, en tant que la ciutat actua de punt de trobada entre persones i col·lectius amb una àmplia diversitat d'identitats socioculturals. Així, l'aposta de la ciutat pel model intercultural aquest 2015 ha tingut un objectiu principal: avançar de la Barcelona multicultural (diverses Barcelones que coexisteixen) cap a la Barcelona intercultural (una Barcelona diversa que conviu i construeix la ciutat de manera conjunta i cooperativa). Dit d'una altra manera, la interculturalitat no fomenta la convivència entre diferents cultures, sinó la convivència entre persones de diferents cultures i la construcció conjunta d'un model de ciutat.

Per aquest 2016 i els anys següents, l'objectiu continua sent el mateix, però posant l'èmfasi en la capacitat transformadora de la interculturalitat. D'aquesta manera, lluny d'entendre-la com un mer instrument d'intercanvi entre cultures, que promogui el diàleg i la inclusió sense qüestionar possibles relacions de desigualtat o dominació, apostem per un model transformador que parteixi de la necessitat d'incidir en aquelles estructures generadores de vulneracions de drets humans i de desigualtats i en les formes de poder colonial, per construir una ciutat on totes les persones puguin gaudir de plena ciutadania.

Així, es proposa una mirada amb i des de les diverses identitats que conviuen a la ciutat, reconeixent les relacions de poder existents entre elles i treballant per desmuntar les causes de les dominacions. En aquest sentit, és necessària l'emergència d'una mirada decolonial per revertir les relacions jeràrquiques instaurades en les maneres de pensar, comunicar i actuar, que responen només als interessos i necessitats dels col·lectius hegemònics i exclouen la diversitat existent. Es tracta d'assumir una perspectiva crítica que s'allunyi del pensament únic i avançar cap a una societat on totes les mirades tinguin la capacitat d'incidir i construir un projecte comú de ciutat. Perquè la perspectiva intercultural entén la diversitat cultural com una riquesa i aposta per incloure les aportacions positives d'altres contextos culturals a les polítiques municipals.

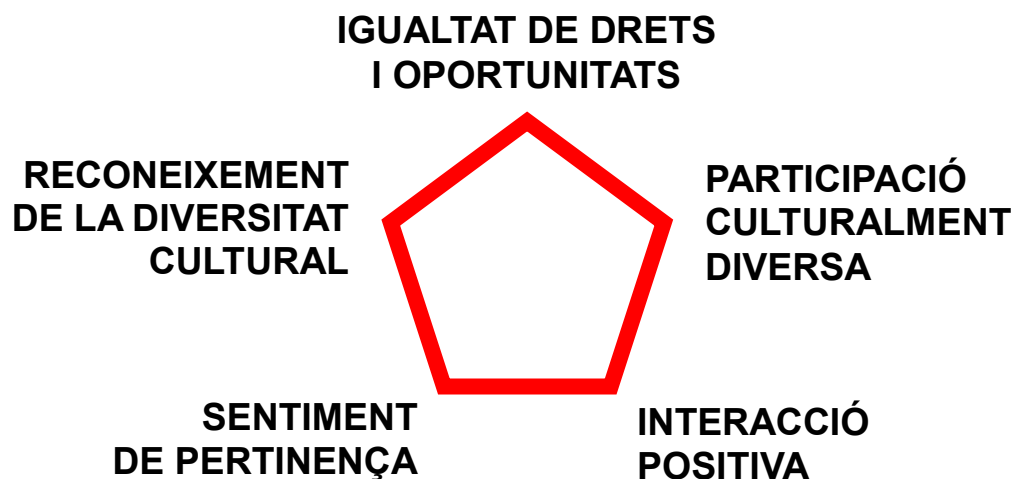
Com a novetat i canvi de paradigma, entenem les polítiques públiques de gestió de la diversitat cultural de manera global, i no només vinculades als processos migratoris com fins ara. Així, s'amplia la mirada incorporant els ciutadans i les ciutadanes nascudes a la ciutat però que formen part d'altres contextos culturals (fills i filles de persones immigrades), les diversitats històriques com el poble gitano i la creixent diversitat religiosa. D'aquesta manera, la visibilització i apoderament del poble gitano i la normalització del fet religiós seran objecte d'altres informes i mesures de govern els propers mesos.

2. Dimensions de la interculturalitat transformadora

Hi ha diverses dimensions que ens permeten veure en quins aspectes s'està caminant cap a una convivència real i transformadora. N'hem destacat cinc, que són les que treballen més específicament els aspectes convencionals relacionats amb la interculturalitat i que seran els principis que guiaran la nostra present i futura construcció de polítiques interculturals.

Aquestes dimensions ens han de servir per avaluar les nostres polítiques i configurar els elements que caldrà comprovar en cada projecte, acció o mesura que engeguem. Així, una política serà intercultural si:

- Fomenta el coneixement, la visibilització i el **reconeixement de la diversitat cultural**
- Incorpora mesures per assegurar la **igualtat de drets i oportunitats** a les persones d'orígens culturals diversos, fent servir l'enfocament de drets humans
- Fomenta l'establiment de relacions actives i de col·laboració entre persones o grups que habitualment no tenen relació, treballant en els interessos i aspectes comuns i buscant la **interacció positiva**
- Fomenta que les persones creïn vincles d'arrelament al barri, al grup, a la ciutat o a l'entitat, augmentant així el **sentiment de pertinença**
- i si inclou mecanismes o recursos per aconseguir una **participació culturalment diversa**.

3. Construint polítiques interculturals

Aquest marc teòric i retòric ha de traduir-se, necessàriament, en mesures i accions concretes. Fem, a continuació, un llistat de les que ja tenim en marxa i de les que estan previstes pel que resta de mandat. Les hem dividides entre les mesures més generalistes i de fons, generalment de llarg recorregut, i les mesures més operatives i concretes.

Mesures d'abast general

Aquestes accions són les adreçades a impedir la violació directa d'un dret humà per part de la pròpia administració. En aquesta tipologia d'accions incloem les que tenen a veure amb la normativa, primera acció política d'establiment d'un marc de drets, i primera línia on es poden vulnerar determinats drets de manera immediata. Distingirem entre accions sobre normativa municipal i normativa de competència no municipal.

- **Revisió i actualització del Pla Barcelona Interculturalitat:** l'anterior va ser adoptat el 2010 sense una periodicitat establerta. Considerem que ha arribat l'hora de revisar conceptes i ampliar el marc teòric per incloure-hi els aspectes que destacàvem anteriorment, com ara la mirada decolonial, la intenció transformadora i l'enfocament de drets (Jul. 16-Mar. 17).
- **Territorialització:** per tal d'impulsar el model intercultural als districtes de la ciutat i incorporar-lo a altres àrees de l'ajuntament cal garantir una bona gestió de la diversitat cultural amb mirada intercultural a nivell de ciutat, de districte i de barri, i tenir en compte la realitat particular dels diferents territoris de Barcelona. És, per tant, necessari generar un espai col·laboratiu i en xarxa amb els diferents professionals dels districtes i barris de l'Ajuntament de Barcelona, amb l'objectiu final de contribuir de manera més eficaç a una bona convivència en la diversitat a la ciutat. En aquest sentit, oferim suport econòmic i tècnic.
- **Transversalització:** el treball amb les àrees de l'ajuntament per tal d'incloure aquesta perspectiva intercultural és bàsic per poder assegurar el seu impacte. Així, la formació intercultural és una eina clau que desenvoluparem en el marc del pla de formació sobre drets humans i diversitat (Des. 16).
- **Indicadors d'impacte i resultats:** després de 6 anys aplicant el model intercultural a les polítiques de gestió de la diversitat, encara no tenim un sistema objectiu d'avaluació ni una bona recollida d'indicadors que ens digui si estem aconseguint els nostres objectius. Entre altres aspectes, cal

remarcar la dificultat metodològica. Tanmateix, l'experiència acumulada, ens permetrà desenvolupar una bateria d'indicadors d'impacte que aplicarem a totes les polítiques interculturals i que serviran per rendir comptes de la feina feta (Mar. 16- Des. 17).

- **Comunicació intercultural:** Cal incidir en el bon tractament comunicatiu de la diversitat sociocultural, dins del mateix Ajuntament de Barcelona (intern), com amb els mitjans de comunicació (extern). També, cal fer visible la tasca intercultural que genera la ciutat.

➤ Intern: cal garantir que les comunicacions de l'Ajuntament de Barcelona siguin inclusives i incorporin tota la diversitat de la ciutat, cercant noves estratègies comunicatives pel que fa a la imatge i el llenguatge, per poder arribar a nous col·lectius. Impulsarem un grup de treball transversal amb diferents tècnics i tècniques de comunicació, premsa i serveis lingüístics, entre d'altres i, a partir d'aquí, generarem un document de consolidació discursiva intercultural (guia orientativa i de suport), que servirà de manual d'estil pel que fa a la comunicació de la diversitat (Oct. 16- Feb. 17).

➤ Extern: cal incorporar els mitjans diversos de la ciutat a les nostres comunicacions i incidir conjuntament amb les entitats de la ciutat en com fer un bon tractament de la diversitat cultural i religiosa (trobada Jul. 16).

- **Potenciació, impuls i reforç de l'Espai Avinyó-Llengua i Cultura:** com a exemple de projecte intercultural que fa servir la cultura i les diferents expressions artístiques i culturals com a mitjà de coneixement i reconeixement de la diversitat i que vol aprofitar totes les oportunitats que ens ofereix la diversitat (tot el mandat).

- **Impuls del nou Pla d'acció de la Xarxa BCN Antirumors 2016-2020:** continuar amb la lluita contra la discriminació per raons d'origen i cultural i, de la mà de la Xarxa BCN Antirumors, cal dur a terme totes les mesures i propostes recollides al pla. En aquest sentit, ampliem el suport per a la dinamització de la Xarxa BCN Antirumors, tant de la nova Comissió d'Estratègia, com dels diferents grups de treball de la Xarxa (tot el mandat). Incorporarem tot un sistema d'avaluació i seguiment del pla d'acció.

- **Augment i revisió de les subvencions a entitats amb projectes interculturals:** pel 2017 preveiem un augment del voltant del 40% en les subvencions adreçades a projectes interculturals, amb una revisió dels criteris de valoració que incloguin les noves orientacions.

- **Impuls de les llengües d'origen:** la riquesa lingüística de la ciutat ha d'estar més ben aprofitada, ja que constitueix un valor que cal reconèixer i potenciar. Es fomentaran projectes d'aquest tipus en les línies de subvenció

i es treballarà conjuntament amb educació per dur a terme iniciatives adreçades a potenciar les llengües d'origen (tot el mandat).

- **Foment de la participació diversa:** com ja hem vist, la participació és una de les dimensions de la política intercultural. En aquest sentit, aconseguir la participació de més del 25% de la població de la ciutat, que és d'origen estranger, serà un dels objectius prioritaris de les polítiques interculturals que presentem. Aquest objectiu es concretarà en diverses mesures i accions concretes (tot el mandat).

Algunes mesures específiques (aquesta llista es troba en contínua actualització i ampliació)

- Nou Catàleg BCN Antirumors amb incorporació d'activitats contra la islamofòbia, refugi i gènere (Mai. 16).
- Treball en Xarxa amb altres ciutats de l'Estat i d'Europa mitjançant la RECI i el Consell d'Europa. Participació en seminaris i congressos internacionals (Estrasburg, Jun. 16; Donosti, Oct. 16).
- Organització d'una trobada de la Xarxa Europea de Ciutats Interculturals (2017).
- Recollida d'indicadors interculturals per donar resposta a l'índex de ciutats interculturals (ICC) del Consell d'Europa (Nov. 16-Feb. 17).
- Impuls i major implementació del projecte Rossinyol: projecte educatiu de mentoria social:
 - Jornada de reflexió i avaluació del projecte Rossinyol de mentoria escolar (Gen. 2017)
 - Avaluació del projecte i edició d'una guia d'avaluació dels projectes de mentoria social com a eina educativa (finals del 2017)
- Celebració de tres dies mundials a l'any des de la perspectiva intercultural per aprendre i generar coneixement de mirades i cosmovisions d'altres contextos culturals, partint de la teoria decolonial (març, juny, desembre 16- resta de mandat).
- Nova guia de l'agent antirumors adreçada a professionals, adaptada als nous enfocaments i en col·laboració amb la Xarxa BCN Antirumors (Oct. 16).
- Trobada institucional a l'Ajuntament de Barcelona amb mitjans de col·lectius d'altres contextos culturals (Jul. 16) com a inici d'una política d'apropament a aquests mitjans de comunicació.

- Jornada “Periodismes diversos, periodismes transformadors”, impulsada conjuntament amb el grup de treball de comunicació de la Xarxa BCN Antirumors, vol incidir en el bon tractament de la diversitat als mitjans de comunicació (26 Oct. 2016).
- Trobada anual d'entitats del Consell Municipal d'Immigració amb un tema de referència que sigui d'interès i treball comú i continuat durant l'any per part de les entitats (octubre de cada any, el 2016, el tema és l'ocupació).
- Programa “Sóc jove, sóc referent” d'apoderament i capacitatció de joves diversos. Prova pilot per fer visibles i incorporar com a referents els joves diversos de la ciutat i poder generar conjuntament amb ells i elles i el teixit associatiu propostes conjuntes (Jun. 16-Jun.17).
- Grup de treball d'experts sobre participació diversa que elaborarà unes recomanacions sobre com augmentar aquesta participació (Set. 16- Mar. 17).
- Activitats per celebrar el centenari del naixement de Panikkar, pensador català i referent mundial en temes d'interculturalitat (2018).
- Campanya comunicativa “Joves diverses i barcelonines” (2017).

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de **Reconeixement (by)**. Es permet qualsevol explotació de l'obra, incloent-hi una finalitat comercial, així com la creació d'obres derivades, la distribució de les quals també està permesa sense cap restricció, sempre que se'n citi la font.

La llicència completa es pot consultar a

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ca>